

N:o 18.

Ank. till Riksd. kansli den 17 mars 1890, kl. 11 f. m.

*Andra Kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande n:o 6,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t
med begäran om ändring i förordningen angående lotsverket
den 15 februari 1881.*

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 135, hvilken blifvit till utskottet hänvisad, har herr J. A. Johansson i Bastholmen föreslagit, att Riksdagen ville aflåta en skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om sådan förändring uti nådiga förordningen angående lotsverket den 15 februari 1881, att, då lots icke anlitas, lotsafgiften måtte upphöra för fartyg, gående emellan inrikes orter.

Till stöd för detta förslag anför motionären, att när ifrågavarande förordning utfärdades, gjordes bland annat den förändring uti förut gällande författning, att i stället för den lotsfrihet, som i de flesta fall beviljades åt inrikes sjöfarande fartyg, de efter denna förändring blefvo lotsskyldiga så till vida, att när bogserbåt a litas, äro de förpligtade att erlägga halfva lotspenningarne, oaktadt i tsbiträde icke blifvit tillkalladt, från hvilken afgift dock befriats båtar under 100 tons drägtighet samt för öfrigt andra fartyg vid bogsering i amn och några få lotsleder; att samtidigt härmed visserligen de på utrikes sjöfart gående fartyg erhöllo lotsfrihet i stället för den ditintills befinliga lotsskyldighet, men att det

väl icke kunde anses rimligt att på detta sätt betunga den inhemska sjöfarten till den andras förmån, då det dess värre mestadels vore våra egna segelfartyg öfver 100 tons, som derpå blefvo lidande; att deremot utlänningar med oss delade den utrikes sjöfarten och kommo i åtnjutande af den lotsfrihet, hvilken i de flesta europeiska länder icke beviljades oss svenskar; att det af ofvan åberopade förordning kunde synas, som om bogserbåten uppfylde samma ändamål som kronolotsen, men att så likväl icke vore förhållandet, emedan befälhafvaren å bogseradt fartyg, när kronolots ej finnes om bord, sjelf blifver ansvarig för den skada, som dervid kan uppstå, derest fartyget ställes på grund eller dylikt; att i följd af detta förhållande det icke vore sällsynt, att en befälhafvare blefve satt emellan de tvenne alternativen att antingen ligga till ankars ofta i flera dagar under förbudan på gynsamma väderleksförhållanden och derigenom försena sin resa eller ock taga bogserbåt, och icke allenast fördyra sina utgifter med bogserkostnaden, utan äfven betala halfva lotspenningarne till en kronolots, som ej blifvit anlitad eller gjort det ringaste gagn, ja som icke ens varit om bord å fartyget, samt att, då nu äfven lotsverkets inkomster de senare åren ökats, det icke längre torde vara lämpligt att på detta sätt betunga just de inom sjöfarten nödstälde.

Kongl. förordningen angående lotsverket den 15 februari 1881 innehåller i nedannämnda paragrafer följande stadganden:

§ 1.

Fartygsbefälhafvare, som anser sig kunna med tillhjälp af fartygets vanliga besättning föra det fram utan anlitande af främmande lotsbiträde, hafve icke skyldighet att tillkalla kronolots, eller erlägga lotspenningar; dock åligger befälhafvare å ångbåt, som bogserar annat fartyg, att i vissa fall på sätt i § 29 bestämmes erlägga lotspenningar, äfven då kronolots ej anlitas.

---

§ 29.

När däckadt fartyg, som icke har kronolots om bord, bogseras i lotsled, skall, med de undantag här nedan stadgas, bogserfartygets befälhafvare för det bogserade fartyget erlägga hälften af den lotsafgift, som

bort enligt lotstaxan utgå, derest nämnda fartyg gått under ledning af kronolots, och verkställes uppörden häraf vid den lotsplats, der lotsafgift skolat erläggas, i fall lots under bogseringen anlitats; åliggande bogserfartygets befälhafvare att, sedan bogseringen blifvit fullgjord, inom tio dagar derom göra anmälan vid nämnda lotsplats, vid äfventyr af ansvar såsom för olaga lotsning och skyldighet att utgifva fulla lotspenningar, på sätt i § 3 stadgas.

Befinnas uppörden och nu föreskrifna anmälan lämpligare kunna ske å annan plats än ofvan är nämndt, ege vederbörande lotskapten derom träffa öfverenskommelse med bogserfartygets befälhafvare.

Ofvan stadgade afgift betalas icke för fartyg, som tillhör kronan eller *hvars afgiftspligtiga dräktighet enligt mätbref icke öfverstiger 100 tons.*

Befrielse från afgiftens erläggande eger likaledes rum, då bogsering sker inom hamn eller i vissa lotsleder öfver öppen sjö; kommande Kongl. Maj:t att på lotsstyrelsens förslag särskildt bestämma, hvilka lotsleder härunder inbegripas.

Genom kongl. kungörelsen den 17 november 1882 har sist nämnde paragraf i kongl. förordningen den 15 februari 1881 erhållit följande förändrade lydelse:

§ 29.

När däckadt fartyg, som icke har kronolots om bord, bogseras i lotsled, skall, med de undantag här nedan stadgas, bogserfartygets befälhafvare för det bogserade fartyget erlägga hälften af den lotsafgift, som bort enligt lotstaxan utgå, derest nämnda fartyg gått under ledning af kronolots, och verkställes uppörden häraf vid den lotsplats, der lotsafgift skolat erläggas, i fall lots under bogseringen anlitats; åliggande bogserfartygets befälhafvare att inom tio dagar sedan bogseringen blifvit fullgjord derom göra skriftlig anmälan vid nämnda lotsplats, med uppgifvande af det bogserade fartygets namn, hemort, tontal och djupgående, äfvensom på samma gång erlägga stadgad lotsafgift, vid äfventyr af ansvar såsom för olaga lotsning och skyldighet att utgifva fulla lotspenningar, på sätt i § 3 stadgas.

Befinnas uppörden och nu föreskrifna anmälan lämpligare kunna ske å annan plats än ofvan är nämndt, ege vederbörande lotskapten derom träffa öfverenskommelse med bogserfartygets befälhafvare.

Ofvan stadgade afgift betalas icke för fartyg, som tillhör kronan eller *hvars afgiftspligtiga dräktighet icke öfverstiger 100 tons, och ej heller för fartyg af mer än 100 men mindre än 200 tons dräktighet, då detsamma*

användes i inrikes sjöfart, och antingen visar sådant med företeende af årspass eller styrker, att det enligt gällande föreskrifter är från uttagande af årspass befriadt.

Befrielse från afgiftens erläggande eger likaledes rum, då bogsering sker inom hamn eller i de lotsleder öfver öppen sjö, hvilka af Kongl. Maj:t på lotsstyrelsens förslag blifvit särskildt bestämda.

Motionären synes hafva förbisett den senare kungörelsen den 17 november 1882, hvarigenom fartygsbefälhafvare befriats från erläggande af lotsafgift äfven för fartyg emellan 100—200 tons dräktighet, då dessa begagna bogsering och användas för inrikes sjöfart, hvilken befrielse just afser en lindring för våra inhemska mindre fartyg.

Svårligen torde det kunna förnekas, att, om en fartygsbefälhafvare kommer första gången till en för honom alldeles främmande skärgård och der antager bogserbåt, denna senares förare tjenstgör äfven som vägvisare, d. v. s. såsom lots.

Utskottet kan icke instämma med motionären deruti, att ifrågasvarande afgifter skulle vara i någon betydande mån betungande för sjöfarten, hvilket visas af följande utredning.

De lotsfördelningsdistrikt, inom hvilka bogseringshjälp mest anlitas, äro Stockholms, Göteborgs och Sundvalls.

Inom Stockholms fördelning utgjorde under år 1889:

Svenska fartyg	40 st. med sammanlagd lotsafgift af.....	kr.	551: —
Utländska »	25 » » » » »	»	448: —

Göteborgs fördelning:

Svenska fartyg	120 st. med sammanlagd lotsafgift af.....	»	800: —
Utländska »	328 » » » » »	»	3,463: —

Sundsvalls fördelning:

Nästan alla utländska	2,146 st. fartyg med sammanlagd		
lotsafgift af		»	18,931: —

Om man fördelar förestående belopp, kommer på de svenska fartygen inom Stockholms fördelning en utgift af 13 kronor 75 öre på hvarje fartyg, inom Göteborgs fördelning 6 kronor 66 öre och inom Sundsvalls fördelning 8 kronor 82 öre.

Dessa afgifter kunna ej anses särdeles betungande för sjöfarten, men alla summorna tillsammanstagna skulle, om afgifterna borttoges, för kronolotsarne utgöra en ej ringa minskning i deras välbehöfliga inkomst.

Det oaktadt inser utskottet väl behovet deraf, att lotsafgifterna för våra svenska fartyg, der sådant lämpligen kan ske, borttagas eller nedsättas; men som, enligt hvad inom utskottet blifvit upplyst, jemväl frågan härom kommer att blifva föremål för behandling och utredning af den i år tillsatta s. k. sjöfartskomitén, hvilken redan trädt i verksamhet, får utskottet vid sådant förhållande hemställa,

att herr J. A. Johanssons motion för närvarande icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 mars 1890.

På utskottets vägnar:

G. THESTRUP.